

בית החרה

הרב שלמה לוונשטיין שליט"א

לקט פירושים מתוך שיעור פרשת שבוע
בביהכ"ס "דברי שיר" רח' זכריה 4 ב"ב יום חמישי בשעה 22:00

גליון מספר 294

תזריע מצורע תשע"ג

"אשה כי תזריע וילדה זכר" (יב, ב)

כתב ה"חתם סופר" (בפרשת וירא): אשה שהיא בעלת צדקה – זוכה לבנים זכרים, כפי שמרמז כאן בפסוק: "אשה כי תזריע וילדה זכר" – "תזריע" הינו צדקה, דכתיב (הושע י): "זרעו לכם לצדקה קצרו לפי חסד". דבר זה רואים אצל שרה אמנו, שבזכות הצדקה שעשתה – זכתה ללדת את יצחק, וכן צדקה שעשתה האשה השונמית, שארחה את אלישע הנביא, והעמידה לרשותו מטה, שלחן, כסא ומנורה (מלכים ב ד) - גרמה שילדה בן זכר.

"וביום השמיני ימול בשר ערלתו" (יב, ג)

בגמרא (כתבות ח ע"א) מסופר: "רב חביבא איקלע לבי מהולא [-לסעודת מילה], בריך 'שהשמחה במעונו'. ולית הלכתא כוותיה, משום דטרידי, דאית ליה צערא לינוקא". מבואר, שבסעודת ברית מילה, למרות השמחה שבקיום מצות המילה, אין לברך "שהשמחה במעונו" משום צער התינוק. וקשה, הרי אדם שאביו נפטר והוריש לו ממון, ההלכה היא שמברך שתי ברכות: "דין האמת" על פטירת האב ו"הטוב והמטיב" על הממון שזכה בו, ואם כן גם בברית מילה, למרות צערו של התינוק יש לברך גם ברכת "שהשמחה במעונו"?

ותרץ בספר "אוצר מרגליות" שהחלוק פשוט: כאשר האב מת ובנו גם מצטער וגם שמח – באפשרותו לברך את שתי הברכות. אבל כאן, בברית מילה, האב שמח והתינוק מצטער, ובמצב כזה אי אפשר לברך ברכה המבטאת שמחה.

"וביום השמיני ימול בשר ערלתו" (יב, ג).

האדמו"ר מסאטמר היה סנדק בברית מילה אצל אחד מחסידיו. כנהוג, הסב אחר כך לסעודת המצוה, טעם מזונות ודגים, שתה "לחיים", ואמר דברי תורה. באותו בית הופר השלום, ובני הזוג, אב התינוק ואמו, נפרדו. למרות זאת, ביקש האדמו"ר מבעל הברית שיתן לחיים לחותנו, ואבי הבן, שהיה חסיד נאמן, התגבר על הקושי

ונעתר לבקשתו, וכך, לאחר זמן רב שכבר לא דברו ביניהם, הגיש כוסית לחיים לחותנו. אחר כך פתח האדמו"ר בדברי תורה וכה אמר: "הנה, ידוע שאליהו הנביא בא בעצמו לכל סעודה של ברית מילה, ובסוף מסכת עדויות (פ"ח מ"ז) כתוב: שאין אליהו בא אלא לעשות שלום בעולם, שנאמר (מלאכי ג, כד): "הנה אנכי שלח לכם את אליה הנביא לפני בוא יום ה' הגדול והנורא, והשיב לב אבות על בנים ולב בנים על אבותם". והדברים טעונים באור - על איזו מחלקת כוונת המשנה שיבוא אליהו ויעשה שלום?

אלא, אמר האדמו"ר, מובא במדרש (קהלת) ששבירת הלוחות גרמה לשכחת התורה. והנה, עצם השכחה, טובה גדולה היא לעולם, שהרי על ידה שוכח אדם עולתו של חברו, וכך מתרבה השלום בעולם. וכמו שכתב ב"ארחות צדיקים" (שער השכחה) וזה לשונו: "וישכח חטאת חברו וימחל לו, וישכח מלבו שנאה וקנאה".

ואם כן, לאחר שתבוא הגאולה והעולם יחזור לקדמותו, ויהיה כמו בשעת מתן תורה קודם שבירת הלוחות – לא תהיה שכחה בעולם כלל, והדבר עלול לגרום שיתרבו, חס וחלילה, המחלוקות בעולם. לכן, אמרו חז"ל, כשיבוא אליהו, הוא יעסוק בהשכנת שלום בעולם...

ועל פי זה מובן גם מנהג שבירת הכוס בשעת החופה – כי שבירה זו רומזת לשבירת הלוחות שהביאה את השכחה לעולם. ושכחה זו, סגולה גדולה היא לשלום בית, על ידי שכל אחד ישכח את העוולות שעולל לו זולתו, וכך תשרה השכינה בין האיש והאשה, ויזכו לבנות בית נאמן בישראל.

"אדם כי יהיה בעור בשרו שאת או ספחת או בהרת" (יג, ב)

ה"בן איש חי" אומר שעונש הצרעת מגיע על עוון לשון הרע, או על גסות הרוח, אשר גם היא מתבטאת, בדרך כלל, על ידי הלשון.

והנה, הלשון היא איבר, אשר אין בו עצמות וכל כולו אך ורק בשר.

והרי כשאדם חוזר בתשובה מאהבה, הרי אפילו הזדונות נהפכים לו לזכויות, וזהו שאומר הפסוק: "והנה נרפא נגע הצרעת" כלומר הנגע עצמו, העבירה והזדון – נהפכו לרפואה ולזכות, וכל זאת בזכות "הצרוע" שחזר בתשובה שלמה.

"ואם דל הוא" (יד, כא)

נסיון העני מביא עמו הרבה קושי ומצוקה, כאב ובושה, ואנו מוצאים לא מעטים מבין גדולי ישראל, אשר למרות גדלותם העצומה, חיו בדחקות נוראה ונאלצו לרעב ללחם, כפשוטו ממש.

בספר **"מרבצי תורה מעולם החסידות"** מסופר, כי בעל ה"יסוד ושרש העבודה" חי חיי דלות ועניות עצומים.

באותם ימים נהוג היה שכל עקרת בית היתה מכינה סיר חמין בערב שבת, ומביאה להטמינו בתנור האופה, כדי שחומו ישתמר עד למחרת.

מאחר ומטבחה של אשת ה"יסוד העבודה" היה ריק, לא היה לה במה למלא את הסיר, ומפני הבושה נהגה למלא את הסיר במים צלולים, ולכסות אותו היטב.

באחד הימים ננעצו בה עיני שכנה רעת לב, ומשום שחשדה שאין לעלובה זו כל תבשיל, החליטה להרים את מכסה הסיר לעיני כל הנשים, כמבקשת להציץ מה מתבשל בתוכו, ועל ידי כך שמה אותה ללעג ולקלס, מאחר והיא לא זכתה לנס בדומה לאשת התנא רבי חנינא בן דוסא (ראה תענית כה ע"א)...

העלבון והבושה היו כה גדולים, עד כי עיניה החלו לזלוג דמעות, וכך הלכה לבעלה הגדול ובכתה לפניו: "עד מתי נצטער כך?"

בראותו עד היכן הגיעו הדברים, הוא עמד והבטיח לה: "עד כאן! היי בטוחה שנושע במהרה, ויותר לא נסבול חרפת רעב".

ואכן, זמן קצר לאחר מכן נמנו וגמרו פרנסי הקהילה להכתירו כראש ישיבה בישיבה המקומית בסלונים, עיר מגורי חמיו, והוא החל להשפיע בין כתליה מרוח חכמתו וצדקותו, כשכל פרנסתו מסופקת מקופת הישיבה, וכך נתקיים בו מה שאמרו חז"ל (מועד קטן ט ע"ב): "כל העוסק בתורה מבפנים תורתו מכרזת עליו מבחוץ".

זוהי, אם כך, כוונת הכתוב: "אדם כי יהיה בעור בשרו" – מי שיש חטא בעור בשרו, כלומר באיבר שיש בו רק עור ובשר, והוא הלשון, יגיע לכך שתהיה בו "שאת או ספחת או בהרת".

"זאת תהיה תורת המצרע... והובא אל הכהן. ויצא הכהן אל מחוץ למחנה" (יד, ב-ג)

לכאורה אינו מובן: מי הולך למי? המצרוע בא אל הכהן או שהכהן יוצא אליו?

וצריך לומר, שהכהן היה יוצא אל מחוץ לג' המחנות, כי למצרוע אסור להכנס לשם. אולם לאחר שיצא, לא היה הולך עד למצרוע, אלא המצרוע היה צריך מצדו לבוא אליו, כדי לכבדו.

ללמדנו עד כמה הקפידה התורה על כבוד הכהנים, והרי פסוק מפרש הוא לקמן (בתחלת פרשת אמר): "וקדשתו".

מסופר על רבי חיים מבריסק ועל הדין רבי זעליג שהלכו ביחד לבקר במקום מסוים בבריסק, ותוך כדי הליכתם הגיע ה"חפץ חיים" לדבר עם רבה של בריסק, ואז התפתח ביניהם 'ויכוח' מי יכנס ראשון. ה"חפץ חיים" טען: רבי חיים צריך להכנס ראשון כי הוא רב העיר וגאון הדור, אחריו יכנס רבי זעליג שהוא אב"ד בעיר, ואני – שהנני רק בגדר אורח – אכנס שלישי.

כמובן שרבי חיים והדיין לא קבלו זאת והחל וכות. לבסוף אמר רבי חיים מבריסק שיעשו פשרה: ה"חפץ חיים" שהוא כהן יכנס ראשון, מצד דין "וקדשתו", לאחר מכן אני אכנס שהנני לוי, ולבסוף יכנס רבי זעליג שהוא ישראל.

"והנה נרפא נגע הצרעת מן הצרוע" (יד, ג)

לכאורה היה צריך להיות כתוב "והנה נרפא הצרוע מנגע הצרעת" ולא "נרפא נגע הצרעת מן הצרוע"?

ותרץ רבי שמואל די אוזידא בהקדמתו ל"מדרש שמואל" על מסכת אבות: בדרך הטבע, אין תרופה לצרעת, ורק על ידי זה שהצרוע חזר בתשובה, נרפא נגע הצרעת.

אם כן, איך "נרפא נגע הצרעת"? התשובה היא: "מן הצרוע" – מחמת מעשיו של האדם הצרוע, שעשה תשובה!

